VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 26)**
- **Komisji Zdrowia (nr 26)**

z dnia 8 czerwca 2016 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 26)

Komisji Zdrowia (nr 26)

8 czerwca 2016 r.

Komisje: Polityki Społecznej i Rodziny oraz Zdrowia, obradujące pod przewodnictwem posła **Bartosza Arłukowicza (PO)**, przewodniczącego Komisji Zdrowia, rozpatrzyły:

– Sprawozdanie z wykonania ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. (druk nr 205).

W posiedzeniu udział wzięli: **Katarzyna Głowala** podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia wraz ze współpracownikami, **Barbara Wilamowska** koordynator Ministra Sprawiedliwości ds. Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, **Katarzyna Łukowska** zastępca dyrektora Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Fałkowska** starszy specjalista w Departamencie Pomocy i Integracji Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, **Elżbieta Laskowska** główny specjalista w Departamencie Prawnym Państwowej Inspekcji Pracy, **Agnieszka Zielińska** naczelnik wydziału w Departamencie Wychowania i Kształcenia Integracyjnego Ministerstwa Edukacji Narodowej, **Danuta Gut** dyrektor Biura Zarządu Związku Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego, **Krzysztof Kotyniewicz** sekretarz Zarządu Głównego Polskiego Związku Głuchych, **Kamila Samczuk-Sieteska** prawnik w Naczelnej Izbie Lekarskiej, **Alicja Szatkowska** prezes Milickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ewa Molska**, **Brygida Śliwka** oraz **Monika Żołnierowicz-Kasprzyk** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Otwieram wspólne posiedzenie Komisji Zdrowia oraz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. Stwierdzam kworum. Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje rozpatrzenie Sprawozdania z wykonania ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r., druk nr 205. Referuje Minister Zdrowia.

Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę zgłoszeń. Stwierdzam przyjęcie porządku dziennego. Przystępujemy do jego realizacji.

Marszałek Sejmu, po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu, skierował w dniu 27 stycznia 2016 r. rządowy dokument pt. „Sprawozdanie z wykonania ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w okresie od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r.”, druk nr 205, do Komisji Zdrowia oraz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny w celu rozpatrzenia i przygotowania sprawozdania. Na koniec posiedzenia dotyczącego dokumentu zawartego w druku nr 205 Komisje będą musiały podjąć decyzję o jego przyjęciu lub odrzuceniu oraz wybrać posła sprawozdawcę, który przedstawi na posiedzeniu Sejmu sprawozdanie obu Komisji.

Proszę o przedstawienie informacji przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia. Oddaję głos. Bardzo proszę, Ministerstwo Zdrowia.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia Katarzyna Głowala:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, przedstawiony państwu dokument prezentuje stan przebiegu realizacji zadań wynikających z ustawy o wychowaniu

w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w 2014 r. Na wstępie należy zauważyć, że w 2014 r. uległo poprawie kilka obszarów w zakresie polityki alkoholowej, a doszło do tego m.in. poprzez spowolnienie wzrostowego trendu spożycia alkoholu, nieznacznie zmniejszyła się dostępność fizyczna napojów alkoholowych oraz nastąpiło zwiększenie aktywności służb…

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Przepraszam, pani minister. Proszę o ciszę na sali. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MZ Katarzyna Głowala:

…w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym.

Odnosząc się do ilości wypijanego alkoholu, na podstawie wyników ostatniego raportu Światowej Organizacji Zdrowia z 2014 r. na temat stanu zdrowia i spożycia alkoholu, należy zauważyć, że w regionie europejskim konsumpcja alkoholu była najwyższa w porównaniu z innymi regionami świata i wynosiła 12 l czystego spirytusu na jednego mieszkańca rocznie. Polska na tle Europy uplasowała się pod względem spożycia alkoholu na poziomie średnim, zaś na świecie była w trzeciej dziesiątce państw pod tym względem. Należy podkreślić, że wskaźnik poziomu spożycia od 2007 r. utrzymuje się na poziomie nieznacznie powyżej 9 l. Dążąc do zmniejszenie ilości spożywanego alkoholu należy zauważyć, że w porównaniu z 2013 r. nastąpił spadek spożycia alkoholu na osobę o 0,27 l.

Należy również podkreślić, że w 2014 r. nastąpiła zmiana struktury spożycia, z alkoholi wysokoprocentowych na niskoprocentowe, a tym samym zwiększyła się ilość spożywanego piwa (57,9%) kosztem ilości spożywanego alkoholu wysokoprocentowego (34,1%), w przypadku którego odnotowano spadek spożycia o 11%. W zakresie spożycia wina należy stwierdzić, że jego poziom wzrósł po raz pierwszy od 2006 r.

Niewątpliwy wpływ na powstałe zmiany spożycia ma każdorazowe podniesienie akcyzy na wyroby spirytusowe, czego dowodem jest spowolnienie spożycia od 2009 r., czyli wzrostu podatku akcyzowego na wszystkie rodzaje alkoholu. Jak widać, prowadzenie odpowiedniej polityki cenowej, w tym podatkowej, jest jednym z podstawowych narzędzi służących ograniczaniu szkód powodowanych przez alkohol, a zatem służących poprawie zdrowia populacji. Podwyższenie podatku akcyzowego na alkohol etylowy w 2014 r. wpłynęło pozytywnie na zmniejszenie poziomu spożycia przez Polaków napojów wysokoprocentowych. Przed podwyżką akcyzy Polacy wypijali rocznie 9,67 litrów 100-procentowego alkoholu, a po podwyżce, już tylko 9,4 l. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w 2014 r. na napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe najwięcej wydawały osoby pracujące – 2,6 miesięcznych wydatków, następnie rolnicy, emeryci i renciści – 2,5 miesięcznych wydatków, a najmniej osoby zatrudnione na własny rachunek – 2,3 miesięcznych wydatków.

Poza dostępnością ekonomiczną, ważnym czynnikiem wpływającym na wysokość spożycia jest większa fizyczna możliwość jego nabycia, czyli większa liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych. W 2014 r. odnotowano tylko nieznaczne zmniejszenie dostępności napojów alkoholowych poprzez zmniejszenie liczby punktów ich sprzedaży, kiedy na jeden punkt przypadało 273 osoby w porównaniu z latami przednimi, czyli 266 osób w 2013 r. i 246 osób w 2009 r.

Bardzo niepokojącym zjawiskiem w zakresie problematyki alkoholowej jest spożywanie alkoholu przez dzieci i młodzież. Mając na uwadze powszechność nadużywania alkoholu, można stwierdzić, iż jest on obecnie najbardziej niebezpiecznym spośród wszystkich środków psychoaktywnych. Na podstawie wyników badania pod nazwą „Zdrowie i zachowania zdrowotne młodzieży szkolnej w Polsce na tle wybranych uwarunkowań demograficznych", realizowanego przez Instytut Matki i Dziecka w 2015 r., wskazano, że chociaż raz w ciągu całego swojego życia alkohol piło 42,6 uczniów w wieku od 11 do 15 lat, w tym 6,4 co najmniej raz w tygodniu. Stwierdzono też, że co piąty nastolatek upił się co najmniej raz w życiu – 21,1%, a 3,2% zrobiło to więcej niż 10 razy. Pomimo że statystyki są nadal wysokie, z roku na rok obserwujemy więcej pozytywnych postaw młodzieży w stosunku do konsumpcji alkoholu. W porównaniu z poprzednimi badaniami,

obserwuje się zarówno istotny spadek częstości picia, jak i upijania się przez młodzież w tej grupie wiekowej, a inicjacja alkoholowa następuje coraz później. Korzystne zmiany obserwuje się w populacji chłopców. Dziewczęta upijają się częściej i w coraz młodszym wieku. Z kolei pozytywne zmiany wyrażają się coraz powszechniejszą postawą abstynencką wśród młodzieży.

Spożycie alkoholu ma również daleko idące konsekwencje dla zdrowia fizycznego i psychicznego obywateli, ich otoczenia oraz…

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Pani minister, przepraszam. Drodzy państwo, im uważniej będziemy się wzajemnie słuchać, tym szybciej zakończymy prace i będziemy pracować efektywniej. Bardzo proszę, pani minister.

Podsekretarz stanu w MZ Katarzyna Głowala:

Spożycie alkoholu ma również daleko idące konsekwencje dla zdrowia fizycznego i psychicznego obywateli, ich otoczenia oraz bezpieczeństwa publicznego. Odnośnie do liczby wykrytych wykroczeń polegających na kierowaniu pojazdem mechanicznym pod wpływem alkoholu, należy zauważyć, że liczba ta spadła aż o 21 974 w porównaniu z rokiem 2013.

Wpływ na zmniejszenie zjawiska nietrzeźwości na drogach ma niewątpliwie liczba przeprowadzonych kontroli policyjnych, w których w 2014 r. przeprowadzono ponad 15 mln badań stanu trzeźwości, czyli ponad 6 mln więcej niż w roku 2013. W porównaniu z rokiem 2013 obniżyła się liczba wypadków, a także osób zabitych i rannych. Nietrzeźwi kierujący w 2014 r. spowodowali 3522 wypadki drogowe, co stanowiło około 10% ogólnej liczby wypadków spowodowanych przez kierujących. Śmierć poniosło 470 osób, czyli 14,7%, a 4046 osób odniosło obrażenia, czyli 9,5% rannych.

Należy też zauważyć, że jednym z problemów dotykających rodziny z problemem alkoholowym jest przemoc domowa. Dane dotyczące realizacji procedury interwencji w przypadkach przemocy w rodzinie Niebieskiej Karty, które służą oszacowaniu tego zjawiska, wskazują na aktywność służb (policja, pomoc społeczna, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrona zdrowia, oświata) w zakresie przedmiotowych interwencji w 2014 r. W porównaniu z 2013 r. znacząco wzrosła izba działań podejmowanych w sytuacji podejrzenia przemocy w rodzinie: policja o 27%, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – 15,5%, pomoc społeczna – 12%. Zaobserwowano także istotny wzrost o 34% liczby realizowanych przez gminy programów edukacyjno-korekcyjnych dla osób stosujących przemoc. Znaczące jest to, że tego rodzaju programy są także prowadzone w zakładach karnych. W 2014 r. było 211 edycji programów edukacyjno-korekcyjnych, które ukończyło 4108 osób.

Podsumowując, należy podkreślić, że coraz więcej miejsca w skali ograniczenia spożycia alkoholu powinna zajmować przede wszystkim profilaktyka. W ramach obecnie obowiązujących przepisów, to jest ustawy z 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym, działania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi będą kontynuowane w ramach realizacji Narodowego Programu Zdrowia, cel operacyjny 2 Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi w ramach Krajowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zgodnie z ustawą, 2016 jest ostatnim rokiem funkcjonowania gminnych i wojewódzkich programów profilaktycznych dotyczących alkoholu i narkomanii na dotychczasowych zasadach. Należy zauważyć, iż programy przyjmowane na rok 2017 i kolejne lata będą musiały być zgodne z celem operacyjnym dotyczącym profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określonym w NPZ. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Bardzo dziękuję. Otwieram dyskusję. Kto z pań i panów posłów chce zabrać głos? Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Józefa Hrynkiewicz (PiS):

Panie przewodniczący, panie ministrze, szanowni państwo, chciałabym zapytać panią minister, jakie są dochody z akcyzy na alkohol. Jakie były dochody w roku 2013 i w roku 2014? Jeśli są dane, to też za rok 2015. Chciałabym wiedzieć, jaki odsetek z tych dochodów przeznaczany jest na profilaktykę i zwalczanie skutków nadużywania alkoholu. Chciałbym też zapytać, czy w posiedzeniu naszych Komisji bierze udział ktoś z Komendy Głównej Policji. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Bardzo proszę, pani poseł Zwiercan i pan poseł Sośnierz.

Poseł Małgorzata Zwiercan (WiS):

Panie przewodniczący, pani minister, szanowni państwo, chciałabym zwrócić uwagę na zjawisko niedoinwestowania lecznictwa ambulatoryjnego warunkującego kompleksowość i ciągłość opieki nad pacjentami. Brak jakichkolwiek świadczeń w zakresie uzależnienia od alkoholu w 9-procentach powiatów jest zjawiskiem niedopuszczalnym.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Narodowy Fundusz Zdrowia, liczba ambulatoryjnych zakładów lecznictwa odwykowego w 2014 nie uległa zmianie. Województwa zachodniopomorskie, podlaskie i pomorskie charakteryzują się najmniejszą dostępnością świadczeń ambulatoryjnych. Doświadczenia niektórych powiatów ujawniają brak dostępu do świadczeń zdrowotnych w zakresie terapii uzależnień. Odległość poradni (to jest bardzo ważne) 70 km od miejsca zamieszkania pacjenta w praktyce oznacza brak dostępności.

Leczenie uzależnienia w systemie ambulatoryjnym jest procesem wymagającym zaangażowania pacjenta, który często opiera się o na od trzech do pięciu wizytach tygodniowo w poradni leczenia uzależnień. Jeśli taka nie funkcjonuje na terenie powiatu, to z dużym prawdopodobieństwem przekreślamy możliwość podjęcia przez osobę uzależnioną decyzji o leczeniu. Dla nas jest to równoznaczne z niezapewnieniem opieki nad pacjentami uzależnionymi w tych powiatach. Nie znajdziemy żadnego uzasadnienia dla akceptowania takiej sytuacji przez NFZ. Miejsca, w których odbywa się psychoterapia uzależnień wymagają minimalnych nakładów finansowych związanych z ich funkcjonowaniem. Nie potrzebują specjalistycznego sprzętu ani dużych powierzchni. Co więcej, miejsca te już istnieją w formie niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej. Ich potencjał jest jednak niewykorzystywany.

Jeszcze jedno wzbudziło we mnie dużo niepokoju. To informacja o działaniach telewizji publicznej i o wzroście w 2014 r. aż o 75%, w porównaniu z rokiem poprzednim, czasu antenowego poświęconego na reklamę piwa. W naszej opinii, telewizja publiczna powinna przyczyniać się do kształtowania pożądanych nawyków i ogólnie pojmowanego zdrowia, natomiast w omawianej kwestii prezentuje się zdecydowanie gorzej niż telewizja komercyjna. Widzowie oglądali więcej reklam piwa aniżeli programów edukacyjnych lub o charakterze profilaktycznym. Taka postawa osób odpowiedzialnych w 2014 r. za wskazane dysproporcje zdecydowanie odbiega od przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Jestem zdania, że ten wynik jest naganny. Nie można akceptować takiego trendu.

Jestem przewodniczącą parlamentarnego zespołu do spraw rozwiązywania problemów uzależnień, który w parlamencie powstał po raz pierwszy w tym roku. W trakcie prac polegających na analizie efektywności środków uzyskiwanych przez gminy za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu będziemy m.in. pracować nad tymi zezwoleniami, przyglądać się, jak są wykorzystywane. W związku z tym pragnę zwrócić uwagę na to, że środki, które uzyskują gminy, są dwukrotnie wyższe aniżeli nakłady Narodowego Funduszu Zdrowia na leczenie uzależnionych od alkoholu. Natomiast rok 2014 w wykonywaniu niniejszej ustawy był kolejnym, w którym rekomendacje wskazują na nieprawidłowości w dwóch aspektach – nadal nieadekwatnym wydatkowaniu środków z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przez gminy oraz finansowania programów profilaktycznych niespełniających kluczowego kryterium potwierdzonej skuteczności.

Skuteczna profilaktyka uzależnień stanowi jeden z filarów racjonalnej polityki wobec uzależnień. Dysponujemy w kraju wieloma specjalistami, badaniami naukowymi i gotowymi programami o potwierdzonej skuteczności. Jednak przez samorządy i dyrektorów szkół są one wybierane rzadko. W toku prac zespołu wypracowujemy możliwości rozwiązań tych problemów, jednak wymagać one będą zmiany obecnego systemu zapobiegania i terapii uzależnień. I teraz moja osobista prośba, i zespołu do spraw rozwiązywania problemów uzależnień, o nawiązanie współpracy i możliwość brania udziału we wszystkich pracach związanych z profilaktyką i terapią uzależnień. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Zaraz oddam głos panu posłowi Sośnierzowi. Udzielam odpowiedzi pani poseł Hrynkiewicz. Zarówno Komenda Główna Policji, jak i MSW były zaproszone na posiedzenie Komisji. Według moich informacji, z KG Policji nikt się nie zgłosił, chyba że ktoś zgłosi się w tej chwili… Nie ma nikogo z KG Policji. A MSW jest reprezentowane przez… Zatem, pani poseł, zarówno MSW, jak i KG Policji były zaproszone na posiedzenie Komisji, ale z KG i resortu nikt się nie stawił. Oddaję głos panu posłowi Sośnierzowi.

Poseł Andrzej Sośnierz (PiS):

Te roczne sprawozdania mają służyć nie tylko zaznajomieniu się z nimi i ich zatwierdzeniu, ale powinny wynikać z tego jakieś wnioski. Nawet pobieżnie przeglądając i zapoznając się z niektórymi wykresami widać, że jest źle, jest właściwie gorzej. Bardzo drobne wahania pomiędzy rokiem jednym i drugim nie tworzą jeszcze stałych trendów (takie wahania zawsze występują), ale generalnie jest bardzo silny trend wzrostowy spożycia alkoholu. To tylko pokazuje, że wszystko, co do tej pory robimy, robimy źle, że to jest nieskuteczne i trzeba się zastanowić nad tym, że być może trzeba zmienić metody. Przyjmowanie kolejnego sprawozdania, głosowanie za tym, że odfajkowaliśmy kolejne spotkanie… Przecież jasno widać, że struktura spożycia pogarsza się na rzecz alkoholów wyżej procentowych. Spożycie win spada, i to systematycznie od lat (stały silny trend), a rośnie spożycie wódki i likierów. Rośnie też spożycie piwa. Generalnie, ilość alkoholu, jaką wlewają w siebie Polacy jest coraz większa. Jakie więc mamy sukcesy? Państwo niby czymś się zajmuje, odfajkowujemy kolejne spotkanie. Ja bym oczekiwał, że przy każdym takim sprawozdaniu pojawią się też postulaty i propozycje ze strony rządu, co będziemy robić, żeby zmienić ten stan rzeczy, jaki jest.

Liczba zgonów z powodu spożywania alkoholu to prawie 10 tys. osób, a może i więcej. Proszę sobie przypomnieć, jaka występuje dysproporcja, kiedy z powodu jakiegoś zjawiska w Polsce umrze 5, 10, 15 osób i cała Polska się trzęsie, bo z powodu jakiejś szczepionki czy czegoś innego trzeba to upowszechnić… A tu mamy 10 tys. zgonów rocznie. Z czym mamy walczyć? Czy z tymi trzema, czterema czy pięcioma zgonami? Oczywiście żaden zgon nie jest do zaakceptowania, ale na co należy położyć nacisk. Na to, że umiera 10 tys. osób, czy na to, że z powodu grypy zmarło 30 osób? I na co wydać główne pieniądze? Oczywiście, najlepiej i tu, i tu, ale wiele czasu i energii niekiedy poświęcamy na zwalczanie relatywnie niedużych zagrożeń, a to potężne zagrożenie ciągle ignorujemy. Może nie ignorujemy, ale robimy… Niby jest sprawozdanie… Ja tu wzywam rząd do przedstawienia informacji dotyczących zmian dotychczasowej polityki w tym zakresie. To są dane za rok 2014, czyli, to już historia. Będzie jeszcze rok 2015 z okresu rządów poprzedniej koalicji, chociaż te zjawiska są czasem ponadrządowe, niezależne od tego, kto rządzi, ale niektóre zjawiska można z czymś kojarzyć. Niemniej jednak postulowałbym, żeby takie sprawozdania były związane z jakimś pomysłem na to, co dalej, a nie tylko z tym, co jest, bo nie jest dobrze.

Szczęśliwie jedno się poprawia, jest mniejsza liczba wypadków drogowych pod wpływem alkoholu. Wydaje się, że ten trend też jest już wieloletni. I dobrze, że taki trend występuje. Wypadki z udziałem osób nietrzeźwych użytkowników dróg – silna stała tendencja od wielu lat. Dobrze, że chociaż to, ale nie jest dobrze w zakresie spożywania. Jeszcze raz apeluję o to, żeby przedstawiając jakiekolwiek sprawozdania proponować pomysły na zmianę stanu rzeczy, jaki zastajemy, jeśli ten stan nie poprawia się w jakiś sposób. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Bardzo dziękuję. Pani poseł Czech i pani poseł Kopcińska.

Poseł Anna Czech (PiS):

Dziękuję bardzo. Państwo przewodniczący, szanowni państwo, ja też nie chciałabym w całości omawiać tego programu, bo jest dość długi, ale chcę zwrócić uwagę, wpisując się w ton wypowiedzi pana posła Sośnierza, na cel strategiczny 3.0.0.0 Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym. Zapewne wszyscy wiemy, że dzieci, które urodziły się w rodzinach alkoholowych i tam funkcjonują, mają niełatwy los. Na pewno jest jakaś szansa, żeby im pomóc, by nie weszły na tę drogę, na jakiej są ich rodzice. Natomiast na stronie 4 czytamy, że nastąpiło zmniejszenie liczby placówek pomagających dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym. Dodatkowo, te placówki są czynne mniej niż 3 razy w tygodniu. Czyli, generalnie można powiedzieć, że te dzieci nie są objęte kompleksową opieką, że jest niewielka szansa na to, że tym dzieciom pomagamy, że to, po prostu, jest nieskuteczne. W tych miejscach, gdzie są zorganizowane jakieś świetlice czy spotkania, dzieci z problemem alkoholowym stanowią zaledwie 3,7%. Uważam, że nad tym trzeba popracować i zawalczyć o te dzieci, żeby one znalazły sens życia i widziały, jak można funkcjonować na trzeźwo.

I druga sprawa, bo nie chciałabym zabierać zbyt dużo czasu, to problem niewielkiej liczby gmin, które realizują efektywne działania profilaktyczne. Czytamy tutaj, bodaj na stronie 5, że zdecydowana większość działań profilaktycznych realizowanych przez samorządy to programy o niepotwierdzonej skuteczności, a nawet takie, w przypadku których stwierdzono w ogóle brak efektywności. Na przykład, z kwoty przeznaczonej na wychowanie w trzeźwości wydano 5 razy więcej na inwestycje niż na programy naukowe o potwierdzonej skuteczności. Czyli, w tym zakresie wnioski powinny być absolutnie sformułowane i w kolejnych latach ta polityka powinna być poprawiona, żeby nasze działania i pieniądze, które na te działania są kierowane, były skuteczne. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Bardzo dziękuję. Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Krystyna Wróblewska (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo, panie i panowie posłowie, ja chciałabym zwrócić uwagę na jedną rzecz, jeżeli chodzi o wykorzystanie pieniędzy z programów alkoholowych w szkołach. Tak, jak powiedziała tutaj pani poseł, te pieniądze są źle wydatkowane. Zresztą, ponieważ jest powołany zespół do spraw uzależnień, tam wypowiadali się fachowcy na ten temat. Zazwyczaj te pieniądze przeznaczane są dla nauczycieli wychowania fizycznego, a nie na właściwe zajęcia związane z profilaktyką. Dlatego też chciałabym – i tu prośba do Ministerstwa Edukacji Narodowej – żeby bardzo dobrze przyjrzeć się temu, na co te pieniądze są wydawane, na jakie cele. Chodzi o to, żeby były wydawane zgodnie z przeznaczeniem. Same pozalekcyjne zajęcia z wychowania fizycznego to trochę za mało. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Bardzo dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chce jeszcze zabrać głos? Nie widzę zgłoszeń. Oddaję głos pani minister. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MZ Katarzyna Głowala:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, zacznę od ostatniego stwierdzenia, ponieważ przez 5 lat pracowałam w samorządzie przy budżecie gminy i akurat przy gminnym programie rozwiązywania problemów alkoholowych. Chciałbym powiedzieć, że tak naprawdę minister zdrowia nie ma nic w tym zakresie, bo to rada gminy przyjmuje gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych, decyduje, na jakie zadania idą pieniądze z tak zwanego kapslowego. To rada gminy odpowiada za realizację tego programu. Ministerstwo Zdrowia wydaje pewne rekomendacje dotyczące tego programu i jego realizacji, a tak naprawdę, za realizację i wydatkowanie środków z „kapslowego" odpowiada gmina…

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Pani minister… Bardzo proszę o ciszę. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MZ Katarzyna Głowala:

Rada gminy uchwala program i to ona sprawozdaje. Organ wykonawczy spowiada się przed organem stanowiącym z realizacji gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych.

Jeżeli chodzi o dochody z akcyzy, w 2014 r. to było 10,5 mld zł. Niestety, nie mam przy sobie danych za lata 2013 i 2015. Za 2015 r. jeszcze tych danych nie ma. Jeżeli więc mogę, to postaram się odpowiedzieć na piśmie, ale dopiero po uzyskaniu danych za 2015 r., gdyż wiem, że te dane są dostępne z pewnym opóźnieniem, a w związku z tym, ciężko będzie teraz przedstawić rok 2015.

Jeżeli chodzi o finansowanie z akcyzy, to wszystko to, co wpływa do ministerstwa… Przypominam, że wpływy z akcyzy są dzielone na trzy resorty – zdrowia, sportu i kultury. Minister Zdrowia otrzymuje najmniej wpływów z akcyzy. Całość wpływów z akcyzy idzie na realizację Narodowego Programu Zdrowia, czyli, ogólnie rzecz biorąc, na promocję zdrowia i przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Jeżeli chodzi o pytanie pani Zwiercan o niedoinwestowanie lecznictwa ambulatoryjnego w zakresie leczenia odwykowego, to obecnie zostały ogłoszone mapy potrzeb zdrowotnych i minister zdrowia zapewne będzie realizować zapotrzebowanie w tym zakresie. Myślę więc, że to będzie przeanalizowane.

Jeśli chodzi kwestie związane ze wzrostem reklamowego czasu antenowego w telewizji publicznej, to minister zdrowia nie ma na to wpływu, ale mogę pani poseł powiedzieć, że planujemy podpisanie memorandum z Telewizją Polską na temat promocji w telewizji zdrowego stylu życia. To jest jeszcze kwestia pewnego porozumienia z TVP. Będziemy robić wszystko, aby TVP promowała aktywny, zdrowy tryb życia.

Odnośnie do pytania pana posła Sośnierza, myślę, że Ministerstwo Zdrowia będzie analizować te programy i starać się coś poprawić. Jest dokładnie analizowany Narodowy Program Zdrowia, w związku z tym myślę, że będziemy też przyglądać się sprawozdaniom, wyciągać odpowiednie wnioski i w tym zakresie będziemy coś robić.

I ostatnie pytanie, pani poseł Czech. Jak wcześniej wspomniałam, minister zdrowia nie ma bezpośrednio wpływu na to, co samorządy robią w zakresie gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholowych.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Bardzo dziękuję. Rozumiem, że prowadzą państwo negocjacje z panem prezesem Kurskim.

Podsekretarz stanu w MZ Katarzyna Głowala:

Wolałabym na razie na ten temat nic nie mówić.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Może słusznie. Bardzo proszę, pani poseł. Czy robimy drugą turę, panie i panowie posłowie? To bardzo króciutko pani poseł Hrynkiewicz i pani poseł Czech. Bardzo proszę.

Poseł Józefa Hrynkiewicz (PiS):

Bardzo dziękuję. Ja jednak poproszę, pani minister, żeby pani w piśmie odpowiedziała, ile z tych pieniędzy z akcyzy za alkohol idzie do odpowiednich resortów. To bardzo ważne.

Druga sprawa. Ja od wielu lat postuluję, aby przynajmniej telewizja publiczna nie promowała zdrowego stylu żucia i właściwego stylu spędzania czasu wolnego przy piwie. Piwo jest tak samo dobrym alkoholem jak każdy inny, tylko rozcieńczonym. To, że także telewizja publiczna angażuje się w takie reklamy jest po prostu czymś haniebnym, ponieważ to jest najlepszy „uzależniacz" od alkoholu, jak twierdzą specjaliści, badacze problemu uzależnień, bo wprowadza w to łagodnie i – jak można by powiedzieć – niewinnie.

W tym sprawozdaniu brakuje jeszcze jednej rzeczy, a mianowicie informacji o alkoholu wytwarzanym nielegalnie. Ja mieszkam na wsi i w mojej wsi oraz wsiach okolicznych produkuje się znaczne ilości alkoholu metodą gospodarczą. Nie widzę, żeby w tych sprawozdaniach taki alkohol był ujmowany. Dlatego pytałam o obecność przedstawicieli Policji, ponieważ w naszych warunkach jest to działalność nielegalna. Wobec tego – jak sądzę – Policja musi mieć rozeznanie, ale także Minister Zdrowia sprawozdając to Sej-

mowi powinien wiedzieć o takim zjawisku, które jest tym bardziej szkodliwe, że alkohol tak wyprodukowany (aczkolwiek alkohol w ogóle jest trucizną) jest podwójną trucizną. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

A czy pani poseł zgłosiła tę nielegalną produkcję alkoholu w pani wsi odpowiednim instytucjom?

Poseł Józefa Hrynkiewicz (PiS):

Tak, wielokrotnie zgłaszałam do komendanta głównego Policji.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Może do dzielnicowego byłoby łatwiej.

Poseł Józefa Hrynkiewicz (PiS):

Niestety, nie mam okazji widywać dzielnicowego, ponieważ państwo zlikwidowali posterunki, więc nawet w Warszawie nie…

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

My zlikwidowaliśmy posterunki? Dobrze, pani poseł Czech. Krótko. W drugiej rundzie ograniczam wypowiedzi do minuty. Bardzo proszę, pani poseł Czech.

Poseł Anna Czech (PiS):

Oczywiście, krótko. Pani minister, zapewne wszyscy zdają sobie sprawę z tego, że to samorządy decydują, bo wynika to z tego materiału, ale jeśli samorządy otrzymałyby wnioski, jak i rekomendacje ministerstwa, to zapewniam, że znaczna część z nich po prostu wyciągnęłaby wnioski. W kolejnych edycjach rozdzielania środków z tak zwanego funduszu korkowego te wnioski byłyby uwzględnione. Ja o to apelowałam. Zarówno gminy, jak i samorząd województwa co roku ustalają ten program. Na pewno, jeśli pojawią się wnioski, część będzie uwzględniona. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Jeszcze pani poseł Żelazko.

Poseł Józefa Szczurek-Żelazko (PiS):

Ja też chciałabym zwrócić uwagę na współpracę z samorządami. Zresztą już kilkakrotnie to podkreślałam. Tutaj jest sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu, województwa posiadają własne programy, gminy własne. Te działania są nieskoordynowane. Czy nie pora usiąść i skoordynować te działania?

Jest jeszcze Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która stanowi ciało doradcze. To jest ciało, które powinno zająć się tą koordynacją. Uważam, że nie powinniśmy rozkładać rąk, że nie mamy wpływu na to, co dzieje się w samorządach, tylko podejmować konkretne działania. Wielkość tych środków z akcyzy, o których pani mówiła, świadczy o tym, że gdyby one chociaż w części były przeznaczone na praktyczną profilaktykę skoordynowaną, to te efekty na pewno byłyby znacznie lepsze. Sugeruję więc, żeby w następnych programach uwzględnić jednak koordynację między sektorem państwowym i samorządowym, a także uwzględnić organizacje pozarządowe, które działają w tym zakresie i stworzyć wspólne programy, które będą dawać odpowiednią efektywność.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Pani poseł Tomaszewska, i kończymy, bo nikt więcej się nie zgłasza. To ostatni głos w dyskusji. Bardzo proszę.

Poseł Ewa Tomaszewska (PiS):

Ja tylko powiem coś, co może zabrzmieć dość radykalnie. Obok mojego osiedla jest sklep alkoholowy, o którego likwidację występowaliśmy przez kilka lat. Sklep był naprzeciw szkoły, wobec czego nie spełniał warunków… Słucham? Tak, nie spełniał tych warunków, bo szkoła była po przeciwnej stronie ulicy. Co się stało? Szkoła została zlikwidowana i rozebrana i teraz już nie ma problemu. To może brzmieć jak żart, chociaż jest to rzeczywistość, ale myślę, że dla nas, szczególnie posłów, jeśli chodzi o ten problem,

jest to do przemyślenia, czy nie da się jakimiś regulacjami ustawowymi spowodować innych zachowań choćby niektórych samorządów w tej mierze. Sprawa do przemyślenia. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bartosz Arłukowicz (PO):

Bardzo dziękuję. Wobec braku kolejnych zgłoszeń, przystępujemy do podjęcia decyzji w sprawie rządowego dokumentu z druku nr 205.

Czy jest sprzeciw w sprawie przyjęcia druku nr 205 i wydania opinii pozytywnej? Nie słyszę sprzeciwu. Wydaliśmy pozytywną opinię do druku nr 205.

Musimy wyznaczyć posła sprawozdawcę. Proponuję panią Urszulę Rusecką. Czy pani poseł zgadza się? Pani poseł zgadza się. Nie słyszę sprzeciwu.

Zamykam posiedzenie Komisji.